



## Hudsjukdomsbok med begränsad användbarhet

Clifford M Lawrence, Neil H Cox, eds.  
**Physical signs in dermatology.** 2nd ed. 396 sidor. London–Edinburgh–New York: Mosby Harcourt Publishers Limited; 2002. ISBN 0-7234-3184-1.

*Recensent: Anders Vahlquist, professor, hudkliniken, Akademiska sjukhuset, Uppsala.*

II Diagnostik av hudsjukdomar bygger i mångt och mycket på igenkännande av specifika makroskopiska fynd i huden. Den aktuella läroboken, författad av två erkänt duktiga engelska dermatologer, fokuseras nästan helt på hur man genom att utgå ifrån utslagets karaktär och den regionala distributionen av hudförändringarna kan resonera sig fram till sjukdomens art och ibland ställa exakt diagnos utan hjälp av ytterligare hjälpmedel (biopsier, blodprov m m) och test, s k spot diagnosis. Det är ingen vanlig medicinsk lärobok som utgår från de olika sjukdomarna, via patofysiologiska förklaringar, leder fram till vilka symtom som kännetecknar respektive sjukdom.

### Fokus på de vanligaste sjukdomarna

Boken är genomgående välskriven och mycket vackert illustrerad med hundratals bilder. Författarna fokuserar på de vanligaste hudsjukdomarna, men tar i bland upp även rariteter förutsatt att sjukdomsmekanismen illustrerar ett specifikt reaktionsmönster i huden. Till de senare hör t ex ovanliga blåsbildande sjukdomar som epidermolysis bullosa och pemfigus, samt pigmentrubbningar av typen piebaldism och makulär amyloidos. Ett viktigt kapitel handlar om hudförändringar som får räknas till normalvarianter, t ex tidiga former av cutis marmorata och s k Fordyce spots (vita fläckar på läpparnas insida). Kapitlen om hår- och nagelsjukdomar är särskilt användbara och kan tjäna som uppslagsverk.

### Inte heltäckande som lärobok

En begränsning är att boken tar upp mycket lite om patogenetiska mekanis-

mer och ingenting alls om terapi, vilket gör den oanvändbar som heltäckande lärobok i dermatologi. En brist från svensk synpunkt är dessutom att borreliainfektionens typiska hudmanifestationer i olika faser av sjukdomen inte alls omnämns, vilket givetvis sammanhänger med att borrelios är en raritet i England och lätt glöms bort av brittiska läkarkollegor.

### Intressant under vidareutbildningen

Sammantaget är dock boken mycket läsvärd och pedagogisk, speciellt för mer specialintresserade läkare under vidareutbildning.



## Bok om bröstcancer för kirurgiskt fokuserade kolleger

J M Dixon, ed. **Breast cancer: Diagnosis and management.** 475 sidor. Amsterdam–London–New York: Elsevier; 2000. ISBN 0-444-50011-1.

*Recensenter: Barbro Linderholm, med dr, biträdande överläkare, Radiumhemmet, Staffan Eriksson, docent, överläkare, kirurgiska kliniken, samt Jonas Bergh, professor, överläkare, Radiumhemmet; samtliga vid Karolinska sjukhuset, Stockholm.*

II Bröstcancer är den vanligaste cancer-sjukdomen hos kvinnor i västvärlden och den vanligaste dödsorsaken hos medelålders kvinnor (35–54 år). Trots en 1–1,5-procentig incidensökning i västvärlden, och i Sverige, har dödligheten i bröstcancer reducerats i Sverige. Den rimligaste förklaringen är bättre behandling, framför allt adjuvant hormonell terapi och cytostatikabehandling, samt användandet av populationsbaserad mammografiscreening.

I den nya läroboken om bröstcancer

redovisas 58 relativt kortfattade kapitel skrivna av 72 författare. Redaktören J M Dixon, bröstcancerkirurg från Edinburgh, har uppenbarligen inte detaljstyrt innehållet i kapitlen, eftersom vissa saker kommer igen i olika kapitel. Detta kan verka störande.

### Bred målgrupp

Boken är avsedd för en mycket bred målgrupp, från äldre kliniker och forskare till medicinstudenter och bröstcancersköterskor! För de sistnämnda grupperna kan boken vara av stort värde, men för de förstnämnda är skrivningen inte tillräckligt djuplodande i vissa avsnitt, och antalet referenser är relativt litet. En annan skönhetsfläck är att vissa författare tenderar i hög grad att referera egna arbeten. Boken har en tydlig kirurgisk vinkling, medan avsnitten om medicinsk behandling och radioterapi är begränsade.

Uppdelningen i olika kapitel mellan olika behandlingsmodaliteter är mindre bra. Bröstcancer är ett utmärkt exempel på att interdisciplinärt teamarbete och multimodal terapi leder till framgång. I analogi med detta borde olika behandlingsstrategier diskuteras i sammanhållna kapitel representerande olika kompetens med optimalt utnyttjande av olika behandlingsmodaliteter: cytostatika, hormonell terapi, immunterapi (trastuzumab), strålbehandling och kirurgi.

Kapitlen omfattar diagnostik, kirurgi, cytostatikabehandling och endokrin behandling, både primärt och vid recidiverande sjukdom, samt palliativ behandling. Kortare avsnitt ägnas åt biologiska/prognostiska faktorer, hereditär bröstcancer, bröstcancer vid graviditet, bröstcancer hos män, fördelar/risker vid användande av HRT (hormonsubstitution) och diagnosbesked både primärt och vid recidiv av sjukdomen.

Boken har en tydlig struktur och innehåller små faktarutor insprängda i texten. Detta upplevs av läsaren som positivt, då man efter varje stycke får en repetition och tankeställare.

### Sex kapitel ägnas åt diagnostik

Sex kapitel ägnas åt diagnostik inkluderande mammografiscreening, som rekommenderas för alla kvinnor mellan 50 och 70 år. Nyare metoder som MRI och PET avhandlas i separata kapitel, liksom för- och nackdelar med fin nålspunktion och mellannålsbiopsi för både palpabla och icke-palpabla förändringar. Patologi vid in situ-cancer respektive invasiv bröstcancer och stadiindelning vid diagnos beskrivs i två separata kapitel.

### Prognostiska/prediktiva faktorer beskrivs

Inom detta område har en snabb utveckling skett. Ett flertal biologiska